2017-2020RAKO BIZIKIDETZAREN ETA GIZA ESKUBIDEEN PLANA

2018.urteari dagokion jarraipen-txostena

I. Txostenaren justifikazioa eta xedea

2017-2020rako Bizikidetzaren eta Giza Eskubideen Plana 2017ko urriaren 10ean onartu zen Gobernu Kontseiluaren Erabaki bidez. Planak bere zeharkako ardatzean aipatzen ditu kudeaketarekin lotutako ekimenak (koordinazioa, jarraipena eta ebaluazioa). Besteak beste, Sailarteko Batzordeari esleitzen dio urtean behin planaren jarraipena egiteko ardura. Honela idatzita dago:

> *"Biktimen eta Giza Eskubideen Zuzendaritzak koordinatuko du Sailarteko Batzordea eta planaren programaren eta egutegiaren betetze-mailaren jarraipena egiteko txostenak egin beharko ditu urtero."*

Horrenbestez, 2018ko martxoaren 2an eratutako batzorde horri dagokio jarraipen-txosten hau onartzea planeko ekimenei dagokienez eta, zehazki, urte honi bereziki lotuta dagoen gauzatze-konpromisoa duten horiei dagokienez. Horren ondorioz, bigarren jarraipen-txosten honek egiten du 2018an Bizikidetzaren eta Giza Eskubideen Planak izandako kudeaketari eta gauzatzeari buruzko balantzea.

Txosten honek aipatutako Gobernu Kontseiluaren Akordioaren laugarren puntuan ezarritakoari jarraipena ematen dio. Honakoa dio: "2017-2020rako Bizikidetzaren eta Giza Eskubideen Planaren jarraipenari eta ebaluazioari buruzko informazioa Gobernu Kontseilura eta Legebiltzarrera bidaliko da, jakinaren gainean egon daitezen".

Horrekin batera, Planean ezartzen denez, jarraipen-lan horren osagarri izango dira eguneratze- eta ebaluazio-tresna hauek:

·Legegintzaldiaren erdian programa eguneratzeko dokumentua eta hurrengo bi urteetan jarduteko egutegia prestatzea.

·Legegintzaldiaren azkeneko urtean Bizikidetzaren eta Giza Eskubideen Planaren kanpo-ebaluazio osoaren txostena egiteko agintzea.

·Prospekzio Soziologikoen Kabinetearekin lankidetzan, planaren edukietan eta helburuetan oinarritutako adierazle-taula bat egitea, herritarrek planaren garapenari buruz zer iritzi duten jakiteko. (Adierazleen taula horretan oinarrituta, herritarrek planaren ebaluazioari buruz duten iritzia aztertzeko bi ikerketa egingo dira, 2018an eta 2020an).

Aurreko Legegintzaldiko metodologia berdina jarraituz, dokumentuaren lehenengo atalean, ageri den koadroak Planaren jarraipenaren balantzea laburbiltzen du, lau zutabetan. Lehenengo zutabean Plana osatzen duten 15 ekimenen izenburuak jaso dira; bigarrenean, jarraipena egiten den urteko ekintzak, eta, azkenik, hirugarrenak ekimen horietako bakoitzaren garapen-maila deskribatzen du. Azken zutabeak 2018ko abenduaren 30ean ekintzok erdietsi duten betetze-ehunekoa jasotzen du, eta, beharrezkoa den kasuetan, gauzatze-egutegian egindako doikuntzak zehazten eta arrazoitzen ditu. Jarduketen jarraipenaren balorazio proportzional hori planaren gauzatze potentzialari lotuta dauden 5 mailatan sailkatzen da: 2018ko abenduaren amaieran, aurreikuspenak %20, %40, %60, %80 edo %100 bete dira.

Dokumentuaren bigarren atalak balorazio-izaera duten alderdiak barne hartzen ditu, hiru ataletan egituratuta: analisia, aurreikuspenak eta ondorioak. Era horretan, hurrengo urterako lehentasunak eta jarduketa-ardatz nagusiak aurrezartzen dira.

Lehenengo atala

2018an Bizikidetzaren eta Giza Eskubideen Planaren izan duen gauzatze-mailaren jarraipen-koadroa

1. Iraganarekin lotutako ekimenak

Ekimena	Aurreikusitako ekintzak	Jarraipena	Aurreikuspenen betetzearen % 2018-XII-31n
·1. ekimena. ETAren armagabetzea eta desegitea	·Armagabetzea eta ETAren desegitea egiaztatzea babesteko prozesuaren ebaluazioa.	:Maiatzaren 4ra bitartean, ETAren desegitea aldebakarra, eraginkorra eta behin betikoa izan zedin bere eskura zeuden jarduerak garatu zituzten Eusko Jaurlaritzako Lehendakaritzak eta Giza Eskubide, Bizikidetza eta Lankidetzaren Idazkaritza Nagusiak. ·Uztailaren 4an, Uxue Barkos Nafarroako Foru Erkidegoko presidenteak eta Iñigo Urkullu Lehendakariak ETAren amaiera dela eta adierazpen bateratua egin zuten, ETAren behin betiko desagerpena iragarri ondoren, bizikidetza finkatzeko partekatzen dituzten proposamenekin eta konpromisoekin.	·Urte honetarako aurreikusitakoa %100 bete da.
·2. ekimena. Iraganari buruzko hausnarketa kritikoa	·Oinarrizko proposamenaren zirriborroa egitea. ·Ahalik eta adostasun handiena lortzen saiatzea. ·Ekimena ebaluatu eta eguneratzea.	·Barne-eremuan oinarrizko proposamenaren zirriborroa egiteko prozesuan aurrera egiten ari gara. Dena dela, bere garapena Eusko Legebiltzarreko Memoria eta Bizikidetza Ponentziak ezarritako egutegiari moldatzen ari da. ·Eremu publikoan, testuinguru horretan, 2018an zehar Eusko Jaurlaritzaren esku-hartze publikoek behin eta berriro adierazi izan dute terrorismoaren, indarkeriaren eta giza eskubideen urraketen inguruan hausnarketa kritikoa eta partekatua egiteko prozesuaren premia. ·Eusko Legebiltzarreko Memoria eta Bizikidetza Ponentziaren lanen erritmoaren arabera, ekimen honen ebaluazioa eta eguneratzea 2019ko bigarren seihilekora atzeratu da.	·Urte honetarako aurreikusitakoa %80 bete da, Eusko Legebiltzarreko Memoria eta Bizikidetza Ponentziaren lanen garapenaren zain.
·3. ekimena. Iragana argitzea	·Argitze-lanaren urteko programa zehaztea. ·Lan-programa kudeatzea.	·Argitze-lanaren 2018 eta 2019 urtetako programa zehaztu da. ·Martxoaren 24an, “1973ko martxoaren 24an hiru gazte coruñarren desagerpenari buruzko txostena” aurkeztu zen, Giza Eskubide, Bizikidetza eta Lankidetzaren Idazkaritza	·Urte honetarako aurreikusitakoa %100 bete da.

		Nagusiak Universidad del País Vasco/Euskal Herriko Unibertsitatearen Giza Eskubideen eta Botere Publikoen Katedrarekin lankidetzan sustatu duen *Giza Eskubideak, Txosten monografikoak eta kasu-azterketak* seriearen bigarren txostena. ·Ekainaren 6an, Legebiltzarrari entregatu zitzaion AVTk Giza Eskubide, Bizikidetza eta Lankidetzaren Idazkaritza Nagusiak eskatuta eginiko "Terrorismoaren biktimen memoriarako eskubidea" txostena.	

2. Orainarekin lotutako ekimenak

·**4. ekimena.** Biktimak	·2018ko lan-programa.	·Urtarrilaren 19an, XI. Legegintzaldiko Terrorismoaren Biktimen Partaidetzarako Euskal Kontseiluaren laugarren bilera egin zen. Honen ondoren, Terrorismoaren Biktimen Partaidetzarako Euskal Kontseiluaren beste hiru bilera egin dira: ekainaren 1ean, uztailaren 6an eta urriaren 19an. ·Martxoaren 10ean, Terrorismoaren Biktimen Europako Eguna dela eta, Bilbon erakunde- eta gizarte-errekonozimendurako ekitaldia egin zen, terrorismoaren biktimei elkartasuna adierazteko. Leloa: "Fue injusto. Biktimak eta gizartea elkarrekin oraina eta etorkizuna eraikiz". ·Biktimei laguntzeko zerbitzua eta itzuli beharrik gabeko diru-laguntzen programa mantendu dira. ·Biktimen elkarteei zuzendutako diru-laguntzen ildoa mantendu egin da, bai eta biktimen elkarteei egindako laguntza izendunak ere. ·Urteko ikerketak eta graduondoko ikasketak egiteko EHUrekin (KREI) sinatutako hitzarmenari jarraitutasuna eman zaio. ·Uztailaren 10ean, Euskal Autonomia Erkidegoan 1978 eta 1999 bitartean izandako motibazio politikoko indarkeria egoeran giza eskubideen urraketak jasan dituzten biktimei errekonozimendua eta erreparazioa emateko 12/2016 Legearen ondorioz sortutako Balorazio-Batzordearen lehen bilera. ·Uztailaren 23an, 12/2016 Legearen aurka jarritako	·Urte honetarako aurreikusitakoa %100 bete da.

		Konstituzio-kontrakotasuneko Errekurtsoan Espainiako Gobernuaren atzera egite akordioa. ·Urriaren 2an, Agerraldia Eusko Legebiltzarreko Giza Eskubide eta Berdintasun Batzordean, 12/2016 Legea aldatzeko Eusko Jaurlaritzaren eta Espainiako Gobernuaren arteko akordioaren edukia azaldu asmoz.	
·5 ekimena. Memoria	·Gogora Institutuaren Jarduera-plana garatzea.	·Martxoaren 16an, Euskadik, Nafarroak eta beste 11 autonomia-erkidegok konpromisoa hartu zuten memoriarekin, sakontze demokratikorako tresna gisa, Iruñan egin zen Memoria Historikoaren Erkidegoen arteko Sarearen I. Topaketan. ·Apirilaren 10ean, Gogora Institutuko Zuzendaritza Kontseiluak 2018rako Kudeaketa Plana onetsi zuen. ·Apirilaren 17an, Eusko Jaurlaritzak Duintasunaren Kolunbarioan DNA programaren bidez identifikatutako lehen pertsona hobiratu zuen. ·Uztailaren 10ean, Gogora Institutuko Zuzendaritza Kontseiluak beste bilera bat egin zuen non oniritzia eman zien Foru Aldundien lankidetzarako protokoloei, memoria historikoari dagozkion politikak koordinatzeko eta partekatzeko. ·Uztailaren 18tik 21era, “Cuerpos incómodos: violencia masiva, fosas comunes y necropolítica” izenburua zeraman nazioarteko kongresua Ikerketa Zientifikoen Goi Kontseiluak (CSIC), Aranzadi Zientzia Elkarteak, UPV/EHUk eta Gogora Institutuak antolatuta. Bere helburua: giza eskubideen urraketei loturik hobi komunetatik gorpuak ateratzeen analisi kritikoaren arloan ematen diren joera nagusiak eta berrienak aurkeztea eta munduko hainbat lekutan gorpuak hobitik ateratzean gertatu diren kasu garrantzitsuenak aztertzea. ·Irailaren 28an eta urriaren 28an, Gogora Institutuko Zuzendaritza Batzordeak beste bi bilera egin zituen. Azkeneko honetan 2019rako aurrekontuak onartu zituen. ·Irailaren 29an, 1937ko udan Limpias-eko (Kantabria) hilerrian ehortzitako Gerra Zibilaren 86 biktima “gogoratzeko eta omenaldi egiteko" ekitaldian parte hartu zuten Eusko Jaurlaritzak, Kantabriako Gobernuak eta Asturiasko Gobernuak. Haien familiek inoiz ez zuten	·Urte honetarako aurreikusitakoa %100 bete da.

		inolako informaziorik jaso ehorzketaz. ·Urrian, “Emakumea eta Gerra Zibila” jardunaldiak Euskadiko Artxibo Historikoak eta Gogora Institutuak antolatuta, Gerra Zibilean emakumeek izan duten paper aktiboa jendarteratzeko beharrak eraginda. ·Azaroaren 10ean, Memoriaren Egunaren ekitaldi nagusia Donostian Lehendakariaren eta terrorismoaren eta indarkeriaren bost biktimen parte-hartzearekin. ·2018an Memoria Plaza ekimen ibiltaria ondorengo herrietan egon da: Irun, Beasain Mondragon Unibertsitatea, Amorebieta-Etxano, Laudio eta Deustuko Unibertsitatea.	
·6. ekimena. Espetxe-politika	·Espetxe-politikari buruzko oinarrizko proposamena prestatzea. ·Gizarteratzeko Dekretua bultzatzea.	·Espainiako gobernu berriari proposamen hauek aurkeztu zaizkio: "Espetxe-politikaren berbideratzea partekatzeko akordio-proposamena" eta "Euskal presoak Presondegietan berkokatzeko irizpide-proposamena”. ·Eusko Jaurlaritza lanean jardun da bigarren seihilekoan, Espainiako Gobernuarekin zein Frantziakoarekin, gizarteratze- eta espetxe-politika berri bat bultzatzeko. ·2018ko bigarren seihilekorako aurreikusita zegoen ekimena, 2019ko lehen seihilekora atzeratu da. 2019ko lehen hiruhilekoan, lan-talde bat eratuko da Lan eta Justizia Sailarekin batera.	·Urte honetarako aurreikusitakoa %80 bete da, Gizarteratzeko Dekretua bultzatzea 2019ra atzeratu delako.

3. Etorkizunarekin lotutako ekimenak

·7. ekimena. Aniztasunaren kudeaketa positiboa	·Erlijioen arteko lan-programa aktibatzea.	·Apirilaren 10ean, Eusko Jaurlaritzak “Euskal erkidego islamikoarekin batera bizikidetza sustatzeko jarduketa-programa” onetsi zuen, “Jarduera Plana erlijioa aitzakiatzat hartzen duen nazioarteko terrorismoaren aurrean plana”ri eginiko ekarpen eta proposamenak jasotzeko lau hileko aldia itxi ondoren. ·Apirilaren 14ean, ADOS Aholku Batzordea eratu zen, Euskadiko Erkidego Islamikoekin lankidetzan jarduteko. ·Ekainaren 23an, Euskadiko Erkidego Islamikoekin lankidetzan jarduteko ADOS Aholku Batzordearen bilera eta Arabako komunitate islamikoekin informazio-topaketa Gasteizen.	·Urte honetarako aurreikusitakoa %80 bete da, Gurtze-zentroen Legearen izapidea luzatzen ari delako.

		·Urriaren 6an, Euskadiko Erkidego Islamikoekin lankidetzan jarduteko ADOS Aholku Batzordearen bilera eta Bizkaiko komunitate islamikoekin informazio-topaketa Bilbon. ·Abenduaren 15ean, Euskadiko Erkidego Islamikoekin lankidetzan jarduteko ADOS Aholku Batzordearen bilera eta Gipuzkoako komunitate islamikoekin informazio-topaketa Donostian.	
	·Gurtze-zentroen Legea onestea.	·Azaroan. Gurtze-zentroen Legearen aurreproiektua Eudeli entzunaldi-izapidean dago. Parlamentura aurkeztea 2019ko lehen seihilekorako aurreikusten da.	
	·Tokiko gidaliburuaren eredua aurkeztu eta zabaltzea.	·2018ko azaroan bizikidetzan aniztasuna ezagutzeko eta haren gaineko pedagogia egiteko tokiko giden eredua lantzea eskatuta dago.	
	·Diru-laguntzetarako beste ikuspuntu bat ezartzea.	·Ekainaren 11n, EHAAn bizikidetzarako eta giza eskubideetarako proiektuak egiten dituzten irabazi-asmorik gabeko erakunde pribatuentzako laguntzen 2018ko deialdia argitaratu zen, Dekretu berriaren ondoriozkoa.	
·8. ekimena. Elkartasunaren sustapena	·Sailarteko organoa sortzea.	·Ekainaren 28an, Giza eskubideetan ahultasun handiko egoerak antzemateko sailen arteko lantaldea eratu zen. 2018an lantalde honek lau bilera egin ditu.	·Urte honetarako aurreikusitakoa %100 bete da.
	·Esparru-dokumentua garatzea.	·2018an zehar, Errefuxiatuen egoerari erantzuteko Lan Mahaiaren bost bilera egin dira. ·Otsailaren 5ean, Eusko Jaurlaritzak errefuxiatuen harrerari eta gizarteratzeari buruzko 2017ko balantzea eta 2018ko helburuak aurkeztu zituen. ·Maiatzaren 9an eta 10ean, Eusko Jaurlaritzak Londresen mintegi batean parte hartu zuen, Kanadako Global Refugee Sponsorship Iniciative-GRSI-k eta Britainiako Barne Ministerioak antolatutako errefuxiatuentzako harrera-programak aztertzeko. ·Ekainaren 11n, Aquarius itsasontzian erreskatatutako pertsona kopuru bat hartzeko eskaintza egin zuen Eusko Jaurlaritzak. ·Ekainaren 12an, Gobernu Kontseiluak onetsi zuen bi laguntza ematea Europako mugetan larrialdi humanitarioaren deiei erantzuteko: Save The Children	

		(300.000 €) eta UNICEF (200.000 €). ·Ekainaren 19an, Gobernu Kontseiluak onetsi zuen beste laguntza bat ematea Europako mugetan larrialdi humanitarioaren deiei erantzuteko: ACNUR (200.000 €). ·Ekainaren 25ean eta 26an, Eusko Jaurlaritzak Genevan ATCR 2018n parte hartu zuen (Birkokatzeari buruzko Urteko Hiruko Kontsultak), ACNURrek eta Alemaniako Barne Ministerioak antolatuta. ·Irailaren 19an, Euskadin, Estatuan eta Europan migrazio-erronkei erantzun sorta bat eskaintzen duen “Migrazio-erronka berriei erantzun integrala emateko Eusko Jaurlaritzaren estrategiaren egokitzapena” dokumentuaren aurkeztu zen. ·Irailaren 28an, Eusko Jaurlaritzak eta SMH-Salvamento Marítimo Humanitario euskal GKEk “Aita Mari” aurkeztu zuten, giza erreskaterako itsasontzia, *Maydayterraneo i*zeneko proiektuaren esparruan, arrantza-ontzia birgaitu eta prestatu egin da Libiako kostaldean erreskate-misioak burutzeko. ·Azaroaren 12tik 16ra, Euskadiko ordezkaritza batek Balkanetara bidaiatu du, haur migratzaileak babesteko Eusko Jaurlaritzak finantzatzen dituen programak ezagutzera. ·Abenduaren 18an, Pertsona Migranteen Nazioarteko Egunean, Eusko Jaurlaritzak “Migraziorako Euskal Itun Sozialerako Proposamena” luzatu zien Euskal Autonomia Erkidegoko instituzio eta erakunde sozialei”, migrazioaren erronkari pluralismotik, elkartasunetik eta beharretik erantzuteko. ·Azaroaren 29an, "Babes Komunitarioa"ren ekimen bat aurkeztu zen. Euskadi, Irlandarekin eta Erresuma Batuarekin batera, eredu honen bidez errefuxiatuen harreran eta integrazioan aintzindariak diren herrialdeen taldean egongo da.	
	·Diru-laguntzetarako beste ikuspuntu bat ezartzea.	·Ekainaren 11n, EHAAn bizikidetzarako eta giza eskubideetarako proiektuak egiten dituzten irabazi-asmorik gabeko erakunde pribatuentzako laguntzen 2018ko deialdia argitaratu zen, Dekretu berriaren ondoriozkoa.	

	·Lankidetzarako Gida Plan berria onestea.	·Uztailaren 24ean, Gobernu Kontseiluak 2018-2021erako Garapenerako Lankidetzaren IV. Gida Plana onartu zuen.	
·9. ekimena. Hezkuntza	·Elkarrekin bonu-programa bultzatu eta indartzea. ·Diskriminazioa prebenitzeko hezkuntza-materiala sortzea. ·Elkartasuna sustatzeko hezkuntza-materiala sortzea. ·Gizalegez Akordioaren deialdia egitea.	·2018an Elkarrekin Bonu Programa mantendu da, hiru alor hauetan elkarteen sareko hainbat erakunderen arteko lankidetza-espazioak sustatzen dituena: hezkuntza, herritarren parte-hartzea eta tokiko bizikidetza. ·Lehen urratsak eman dira diskriminazioa prebenitzeko hezkuntza-materiala sortzeko. 2019ko lehen seihilekorako aurreikusten da aurkezpena. ·Elkartasuna sustatzeko hezkuntza-materiala bukatzear dago eta 2019ko otsailean aurkeztuko da. ·Maiatzaren 11n, Gizalegez Akordioaren urteko bilera Donostian. Bertan “Adi-adian eta Memoria Plaza Programen 2017ko memoria eta 2018ko helburuak” txostena aurkeztu zen. ·Azaroaren 19an, Gizalegez Akordioaren urteko bigarren bilera Bilbon. Bertan abian dauden egitasmoei buruzko informazioa emateaz gain, egitasmo berriak aurkeztu ziren. ·Urriaren 11n, Memoria Hurbilari dagokion aldia Historia irakasgaian sartzeko *Herenegun!* hezkuntza-programaren material osoa aurkeztu zen.	·Urte honetarako aurreikusitakoa %100 bete da.
·10. ekimena. Dibulgazioa	·EiTBrekin sinatutako akordioa berritzea. ·Zinexit 2017 garatzea. ·Abenduaren 10eko kanpainak garatzea eta René Cassin Saria ematea.	·Maiatzaren 24ean, EiTBk eta Eusko Jaurlaritzak lankidetza-akordioa sinatu zuten, elkarrekin jarraitzeko bake-kultura zabaltzen 2017-2020rako Bizikidetza eta Giza Eskubideen Planaren esparruan. ·Urriaren 9an, Zinexit Topaketaren laugarren edizioa Giza Eskubideen Adierazpen Unibertsalaren 70. urteurrenaren gaia ardatz hartuta. ·Azaroaren 19tik 23ra, Zinexit, Bizikidetzarako Zinemaren 9. edizioa ospatu zen, Giza Eskubideen Adierazpen Unibertsalaren 70. urteurrenaren gaia ardatz hartuta baita ere. ·Abenduaren hasieran sentsibilizazio-kanpaina garatu zen Abenduaren 10ean Giza Eskubideen nazioarteko eguna dela-eta. ·Abenduaren 10ean, René Cassin 2018ko Sariak eman zitzaizkien Juan José Aguirre Muñoz Monsinoreari eta	·Urte honetarako aurreikusitakoa %100 bete da.

		José Palazón Osmari. ·Azaroaren 7tik 9ra, Eusko Jaurlaritzak UPV/EHUko Giza Eskubideen eta Botere Publikoen UNESCO Katedrarekin batera giza eskubideek XXI. mendean planteatzen dituzten erronka berrietan oinarritzen den Nazioarteko Kongresua antolatu zuen. “Eskerrak Giza Eskubideei” kanpainaren barruan kokatu zen Adierazpen Unibertsalaren 70. urteurrena ospatzeko.	
·11. ekimena. Parte-hartzea	·Aipaz eta FCPrekin lankidetzan aritzeko ildoak diseinatzea. ·Elkarrekin bonu- programa bultzatu eta indartzea.	·Udaberrian, lankidetza-ildoak diseinatu ziren Aipaz eta Cultura de Paz fundazioarekin, XI. legegintzaldirako. ·2018an Elkarrekin Bonu Programa mantendu da, hiru alor hauetan elkarteen sareko hainbat erakunderen arteko lankidetza-espazioak sustatzen dituena: hezkuntza, herritarren parte-hartzea eta tokiko bizikidetza.	·Urte honetarako aurreikusitakoa %100 bete da.
·12. ekimena. Lankidetza estrategikoa	·Ertzaintzarekin sinatutako lankidetza-hitzarmena urtero eguneratzea. ·Gazteriaren Kontseiluarekin lan-programa eguneratzea. ·Lan eta Justizia Sailarekin lan partekaturako bide bat ezartzea.	·Martxoan, lankidetza-esparrua adostu zen Ertzaintzarekin. ·2018an, Euskadiko Gazte Kontseiluak lankidetza-hitzarmenaren edukia aurreikusitakoarekin bat etorriz garatu du eta, horretarako, giza eskubideen agenda berriari lotutako gaiei heldu die. ·Lan-ildo honen garapena 2019rako proiektatzen da.	·Urte honetarako aurreikusitakoa %100 bete da.
·13. ekimena. Nazioarteko ekintza	·Nazio Batuen memoranduma urtero eguneratzea. ·Peace Programme erakundeekin lankidetzan aritzeko aukera aztertzea. ·Giza Eskubideen Defendatzaileentzako Programa urtero eguneratzea. ·Euskal kasuari buruzko oinarrizko dokumentua prestatzea.	·ACNUDHeko jardueretan lagundu da, urteko diru-laguntza nominatiboaren bitartez. Laguntza hori nazioarteko erakundearen urteko Memorian dago jasota. ·Brexit-aren kontuarekin sortutako ziurgabetasunak direla medio, ekimen hau etenaldian dago, Peace Programme ekimena zertan den argitu arte. ·Urtarrilaren 22an, Giza Eskubideen defendatzaileak babesteko programara heltzeko 2018rako deialdia jarri zen abian. ·Irailaren 17an, Giza Eskubideen defendatzaileak babesteko programara heltzeko 2019rako deialdiaren abian jartzea. ·2018ko bigarren seihilekoan, “2019-2020 Programa. Giza Eskubideen alorrean Eusko Jaurlaritzaren Nazioarteko	·Urte honetarako aurreikusitakoa %100 bete da.

		Jarduerararen Lehentasunak" txostena prestatu da non euskal kasuari buruzko oinarrizko dokumentuaren abiapuntuak ezartzen diren.	
·14. ekimena. Elkarrizketa eta akordioa	·Koordinazio batzordearen eta Foru Aldundiek eta Eudelek osatutako Mahaiaren proposamena prestatzea. ·Koordinazio Batzordea martxan jartzea. ·Foru Aldundiek eta Eudelek osatutako Mahaia martxan jartzea. ·Instituzioarteko lan-mahaia martxan jartzea. ·Nafarroako Gobernuarekin koordinaturik jardutea. ·Espainiako Gobernuarekin hitz egiteko bideak ezartzea.	·2018ko lehen seihilekoan, Koordinazio batzordearen eta Foru Aldundiek, Eudelek osatutako Mahaiaren eta erakundearteko lan-mahaiaren proposamena prestatu zen. ·Ekainaren 29an, komunikazio eta koordinazio batzordea eratu zen Eusko Jaurlaritzarekin eta Legebiltzarreko taldeekin, bakearen, bizikidetzaren eta giza eskubideen arloan. 2018an zehar bi bilera egin dira. ·Ekainaren 28an, Hiru foru-aldundiekin eta EUDELekin lan-mahaia eratu zen, bizikidetzaren eta giza eskubideen agendari buruzko politikak bateratzeko. 2018an zehar bi bilera egin dira. ·Ekainaren 28an, erakundearteko lan-mahaia eratu zen, giza eskubideak urratzeko arrisku larria duten egoerak hautemateko. 2018an zehar lau bilera egin dira. ·2018an aldian behingo koordinazio-lanetan jardun da Nafarroako Gobernuko Bakegintza, Bizikidetza eta Giza Eskubideen Zuzendaritzarekin. ·Espainian gobernu-aldaketa eman zenetik, 2018ko ekainean, komunikazio-bide jariakorrak mantentzen dira bai espetxe-polikaren gaiari dagokionez baita errefuxiatuen harrerari dagokionez ere.	·Urte honetarako aurreikusitakoa %100 bete da.

4. Planaren kudeaketarekin lotutako ekimenak

·15. ekimena. Kudeaketa (koordinazioa, jarraipena eta ebaluazioa)	·Sailarteko Batzordea osatzea. ·Aholku Batzordea osatzea. ·Jarduera-programa eguneratzea.	·Martxoaren 2an, Sailarteko Batzordea eratu eta hiru lantalde sortu ziren: espetxe-politikari buruzko lantaldea, erlijioarteko elkarrizketa eta lankidetzarako lantaldea, eta giza eskubideak urratzeko arrisku larria duten egoerak hautemateko lantaldea. ·Uztailaren 6an, Aholku Batzordea eratu zen eta XI. Legegintzaldiko bilera egin zuen. ·Jarduera-programaren eguneratzea eranskin gisa aurkezten da txosten honetan.	·Urte honetarako aurreikusitakoa %100 bete da.

Bigarren atala

Balorazioa: analisia, aurreikuspenak eta ondorioak

1. 2018an Planaren programa bete den aztertzea

Planaren jarraipenaren urteko txostenak alderdirik kuantitatiboenetan biltzen du arreta, eta, batez ere, egutegiko konpromisoen betetze-mailan. Planaren ebaluazio kualitatiboaren alderdia, berriz, modu zehatzagoan lantzen da planaren ebaluazio orokorraren kanpo-txostenean, eta herritarren iritzia jakiteko bi ikerketa egitea ere aurreikusten da, aurrez zehaztutako adierazle-taula batean oinarrituta. Behin zehaztapen hori eginda, alderdi hauek dira azpimarratzekoak:

A. 2017-2020rako Bizikidetzaren eta Giza Eskubideen Plana Gobernu Kontseiluaren Erabaki bidez onartu zen, 2017ko urriaren 11n. 2018ko ahaleginik handiena aurreikusitako ekimenak martxan jartzea izan da, planean bertan ezarritako lan-egutegia oinarritzat hartuta. Hala, bada, nabarmentzekoa da planean jasotako 15 ekimenak aktibatuta daudela une honetan dagoeneko, haien gauzapen-maila berbera ez bada ere.

B. Planaren lan-egutegien betetze-maila oso altua da 2018ko abenduaren 31n, eta bi mailatan sailkatuta geratzen da: lehendabizikoan, planak dituen 15 ekimenetatik 12tan, 2018ko egutegian jasotako konpromisoak %100 bete dira; bigarren mailan, eta egutegia egokitu egin delako, 3 ekimenen betetze-maila %80 da.

C. Aipatzekoa da egutegiko konpromisoak %100 bete dituzten ekimenak zuzenean idazkaritzaren ekintzaren mende dauden ekimenak direla. Gainerako hiru ekimenak, gauzatzen atzerapen mailaren bat izan dutenak, beste erakunde edo entitate batzuekiko interakzioak egutegiak baldintzatzen ditu.

D. 2017-2020rako Bizikidetzaren eta Giza Eskubideen Planak behar bezala bete du 2018rako gauzatze-aurreikuspena, bai ikuspuntu orokorretik begiratuta bai arlo zehatzetan, aurreikusitako ekimen guztietan.

2. 2019rako aurreikuspen nagusiak

2019ari begira, Bizikidetzaren eta giza Eskubideen Planaren jarduketa-programak argi eta zehatz azaltzen du zer jarduera egin behar diren. Programa honen barruan eta euskal koiuntura soziopolitikoa zein den kontuan hartuta, hauek dira Planaren erronka nagusiak 2019an:

1. ETAren desegite aldebakarra, eraginkorra eta behin betikoa gauzatu ondoren jarduera-ardatz estrategiko bat terrorismoak eta indarkeriak eragindako giza eskubideen urraketek sotutako minaren bidegabekeriari buruzko gogoeta kritikoaren prozesu partekatua bultzatzen jarraitzea da, zailtasunak eta erresistentziak egon arren.

2. Terrorismoaren biktimekin elkarrizketa-, lankidetza- eta akordio-esparruak sakontzen jarraitzea.

3. Gogora Institutuaren jarduketa-programaren bidez eta haren Zuzendaritza Kontseiluaren bidez, ahalik eta kontsentsurik handiena sustatzea memoriaren politika publikoak bultzatzeko.

4. Giza eskubideen urraketak jasan dituzten biktimei errekonozimendua eta erreparazioa emateko 12/2016 Legea garatzea, Legearen aurka jarritako Konstituzio-kontrakotasuneko Errekurtsoan atzera egiterakoan Espainiako Gobernuarekin legearen ataletan adostutako aldaketak Eusko Legebiltzarrean behin onartuta.

5. Akordioak bultzatzea Espainiako Gobernuarekin, Frantziako Gobernuarekin eta parlamentuko taldeekin, espetxe-politikak bestelako norabide bat har dezan presoak hurbiltzeari eta erantzun humanitarioei dagokienez, eta, horrez gain, dekretu baten oinarriak ados daitezen, gizarteratzeko politika aktiboak legez garatzeko aukera emate aldera.

6. Bizikidetzaren arloan sortzen ari diren erronkei erantzuteko 2019rako aurreikusitako ekimenak abian jartzea: besteak beste, errefuxiatuek pairatzen duten krisi humanitarioari

erantzuna, Migraziorako Euskal Itun Soziala bultzatzea, Garapenerako Lankidetzaren 2018-2021 Gida Plana garatzea, Gurtza Aretoen Legea onartzea, Erlijioen arteko Kontseilua eratzea edo Erlijioa aitzakiatzat hartuta jarduten duen nazioarteko terrorismoaren aurrean jarduteko Planaren gainerako aurreikuspenak abian jartzea bizikidetza sustatzeko Euskadiko komunitate islamikoarekin batera.

7. Bizikidetzaren eta giza eskubideen hezkuntza eta kultura sustatzeko arloan 2019rako aurreikusitako jarduerak egitea. Hezkuntza-arloan, bi aurreikuspen azpimarratu behar dira: batetik, erradikalizazio biolentoaren prebentziorako hezkuntza-moduluaren esperientzia pilotua; eta, bestetik, elkartasunaren zentzuan hezteko “Mundua eskolan–Eskola Munduan” izeneko esku-hartze proposamen pedagogikoaren aurkezpena, Garapenerako Lankidetzaren Euskal Agentziarekin batera.

3. Ondorioak

3.1. Diagnostikoa. Bakearen eta bizikidetzaren ikuspegitik, 2018ko gertakari handia ETAren desegite aldebakarra, eraginkorra eta behin betikoa izan da. Horrekin batera, urruntze espetxe-politikan hasiberria den aldaketa azpimarratu behar da, Frantziako Gobernuaren zein Espainiako Gobernuaren aldetik. Era berean, Estatuko erakundeen ezegonkortasunak, Espainiako Gobernuaren aldaketak eta lurraldetasun-krisiak kolpatuta egon da 2018. urtea.

2011tik, indarkeriaren amaiera ordenatuaren eta gizartea elkartzearen prozesua sendotu egin da modu atzeraezinean. Oraindik gai garrantzitsuak eta konpondu gabeko arazoak geratzen diren arren, egoeraren hobetzea objektiboki egiaztagarria da. Gauzak horrela, Bizikidetzaren eta Giza Eskubideen Planaren kudeaketak, 2019an, gizartearen gehiengoaren borondateen bultzada eta indarkeriaren amaieraren eta bizikidetzaren normalizazioaren eboluzio positiboaren eta egiaztagarriaren joera dauzka bere alde.

Bizikidetzaren eta Giza Eskubideen Planaren helburuekiko aldeko joera honek, hala ere, eboluzio positibo hau baldintzatzen duten hiru falktore izango ditu bizikide:

·Krispazio politikoaren giroa eta testuingurua Estatuan. Euskadin bakearekin zein bizikidetzarekin harremana duten gaiak karrankaren suan erretzeko materiala bilakatzen den baldintza.

·Indarkeriaren ondorengo garaiaren kudeaketaren lehentasuna galtzea eztabaida politikoan eta iritzi publikoan. Garrantzia kentzera eta bizikidetzarako agendaren ekintza estrategikoak atzeratzera, edo horiekin espekulatzera.

·Iraganari buruzko gogoeta kritiko orokorra adosteko zailtasunak, esplizituki ETA barne hartuta, indar politiko guztiek partekatuko dutena. Bizikidetzaren normalizaziorako eremu estrategikoetan aurrerapen handiagoak eragozten dituen oztopoa.

3.2. Lehentasuna eta irizpideak. 2013-2016rako Planaren misioa gizartea elkartzea zen. 2017-2020rako Planaren misioa berbera da. Azaldu berri dugunez, bilakaera positiboaren testuinguru horretan, Eusko Jaurlaritzak Bizikidetzaren eta Giza Eskubideen Planaren bidez gizartea elkartzera bideratzen dituen politika publikoek lehentasun berbera izan behar dute: indarkeriari amaiera ordenatua emateko prozesua burutu dadin eta bizikidetzaren normalizazioa eta adiskidetzea sendotu dadin aldeko baldintzak sortzen jarraitzea.

Lehentasun hori jarduna arautzeko bi irizpide handitan banatzen da: kontsentsuan inbertitzea eta gizartean inbertitzea.

-Kontsentsuan inbertitzea da ordezkaritza politiko eta parlamentario guztien artean akordio pluralak lortzea bizikidetzarako estrategikoak diren esparru guztietan.

-Gizartean inbertitzeak, berriz, esan nahi du, 2017-2020rako Bizikidetzaren eta Giza Eskubideen Plana garatuta, bizikidetzaren kultura sustatzea, abiapuntu harturik gehiengoaren borondate sozialak gai estrategiko berberen inguruan.

3.3. Ibilbide orria. 2013-2016rako Bake eta Bizikidetza Plana onartu zenetik, Eusko Jaurlaritzak behin eta berriz adierazi du bakearen eta bizikidetzaren finkatzeak hiru gai nagusi zeuzkan egiteke: ETAren armagabetzea eta desegitea, iraganaren memoria kritikoa eta espetxe-politika.

2018ko maiatzaren 4ean, ETAren desegite aldebakarra, eraginkorra eta behin betikoa berretsi ondoren, Uxue Barkos Nafarroako Foru Komunitateko Presidenteak eta Iñigo Urkullu Lehendakariak, Bertizko Adierazpena aurkeztu zuten elkarrekin, testuinguru berrian egiteke zeuden lehentasunak identifikatzen zuen diagnostikoa.

Dokumentu hark bi denbora-eremutan egituratu zuen bere diagnostikoa: urratsak epe laburrera eta urratsak epe ertainera begira.

A. Beharrezko urratsak epe laburrera

ETA behin betiko amaitzearekin harreman zuzena dute, eta bi helburu autonomotan irudikatzen dira:

-Gogoeta kritikoa. Iraganari buruzko gogoeta kritiko globala, ETAren indarkeria esplizituki barne hartuz, indar politiko guztiek, lehen aldiz, partekatuko dutena.

-Espetxe-politika. Espetxe-politika testuinguru berrira egokitzeari buruzko adostasuna, behin betiko indar politiko guztiak hartuko dituena.

Epe laburreko bi adostasun hauek lortzeak oztopoak ezabatzen ditu eta baldintza aldekoak eta egokiak sortzen ditu epe ertainera helburu estrategikoetan aurrera egiteko.

B. Beharrezko urratsak epe ertainera begira

Harreman zuzena dute bizikidetzaren normalizazio estrategikoarekin eta Gizartea Elkartzearen helburuarekin hiru xede nagusi lortzera begira:

-Memoria. Giza eskubideen urraketen inguruan gertatutakoa argitzean oinarritutako memoria anitza eta partekatua sendotzea.

-Biktimak. Terrorismoaren, indarkeriaren eta giza eskubideen urraketen biktima guztiak aitortzeko eta erreparatzeko politika publikoak bultzatzea.

-Hezkuntza. Bizikidetzaren eta giza eskubideen aldeko hezkuntza eta kultura sustatzea, prebentzio moduan, erronka berrien eta etorkizunaren aurrean.

2017-2020rako Bizikidetzaren eta Giza Eskubideen Planaren jarraipen-txosten honek –2018an egindakoan oinarritzen dena eta 2019rako asmoen programa proiektatzen duenak– bereak egiten ditu, ibilbide-orri gisa, Bertizeko Adierazpenaren ondorioak beren garrantziagatik eta iraunaldiagatik.

4. Azken ondorioa. Bizikidetzaren eta Giza Eskubideen Planean jasotako 15 ekimenei dagokienez, 2018rako aurreikuspenen arabera programa bete den aztertu da, eta balantzeak balorazio positiboa merezi du. 2019an, planaren kudeaketak eta bultzadak konpromisoak betetzeko diziplina- eta zorroztasun-bide berbera jarraitu behar du. Horrekin batera, Planaren kudeaketak, jarduketa-programan bertan aurreikusita dagoenez, indarkeriaren amaieraren agenda horri erreparatzeaz gain, bizikidetzan sortzen ari diren erronken agenda garatu behar du, aniztasunaren kudeaketa positiboaren arloan eta elkartasunaren sustapenean.

2019ko urtarrilaren 8a

Giza Eskubide, Bizikidetza eta Lankidetzaren idazkaritza Nagusia

1. erankina. Jarduera-programa eguneratzea

2017-2020rako Bizikidetzaren eta Giza Eskubideen Plana, bere 15. ekimenean bost lan-ildo ezartzen ditu kudeaketa-lana (koordinazioa, jarraipena eta ebaluazioa) sendotzeko. Hirugarren lan-ildoak adierazten du "Legegintzaldiaren erdian programa eguneratzeko dokumentua eta hurrengo bi urteetan jarduteko egutegia proposatzea" egingo dela. Eranskin honek aurreikuspen hori betetzera dator.

1. Betetze-maila

2017-2020rako Bizikidetzaren eta Giza Eskubideen Planaren garapenaren bigarren urtea amaitzerakoan, bere egutegiaren konpromisoen betetze-maila altua egiaztatu daiteke. Ondorioz, aurreikuspenen doikuntza hiru ekimenei dagokie.

2. 2017-2020rako Bizikidetzaren eta Giza Eskubideen Planaren aurreikuspenetan egutegi-doikuntza

2.1. 2. ekimena. Iraganari buruzko hausnarketa kritikoa

3. ekintza. Ekimena ebaluatu eta eguneratzea

·"Iraganari buruzko hausnarketa kritikoa 2. ekimenaren" edukia ekintza zehatz batean islatzen zen: iraganean giza eskubideen urraketa, indarkeriaren legitimizazioa edo biktimekiko sentiberatasun falta eragin duen gauza ororen inguruko hausnarketa kritikorako dokumentu bat egitea. Akordio batera iristea eta ostean gizartean eta hezkuntza- eta unibertsitate-esparruan zabaltzea izango litzateke dokumentu horren helburua.

·Ekimen hau ebaluatzea eta eguneratzea 2018ko bigarren seihilekorako eta egoki zenerako zegoen aurreikusita, eta orain 2019ko bigarren seihilekorako proiektatzen da.

2.2. 6. ekimena. Espetxe-politika

3. ekintza. Gizarteratzeko Dekretua bultzatzea

·Espetxe-politikaren eremuan Eusko Jaurlaritzaren jarduera-programak proposatzen zituen aurreikuspenen artean, Lan eta Justizia Sailarekin lankidetzan, Europan zabaltzen ari den justizia leheneratzailearen ildo beretik, gizarteratzeko politika publikoak arautzen eta sustatzen dituen dekretu bat onetsi eta garatzea zegoen. Dekretu honek Eusko Jaurlaritzak 2016ko ekainaren 18an Donostian egin zen Justizia Leheneratzailearen Europako Kongresuan aurkeztu zuen Dekretuaren zirriborroa hartuko da oinarri modura. Konstituzioak berriro hezteko eta berriro sozializatzeko funtzioa ezartzen du espetxe-zigorrerako, eta funtzio horretara bideratuko da Dekretuaren edukia. Horrekin batera, Langraiz Bidearen eta bere testigantza autokritikoen esperientzia izango du kontuan.

·Gizarteratzeko Dekretua bultzatzearen ekintza hau 2018rako aurreikusita zegoen eta 2019ko lehen seihilekorako proiektatzen da.

2.3. 7. ekimena. Aniztasunaren kudeaketa positiboa

2. ekintza. Gurtze-zentroen Legea onestea

·2017-2020rako Bizikidetzaren eta Giza Eskubideen Planaren 7. ekimenean jasotzen zen, aniztasunaren kudeaketa positiboaren arloan, garatu beharreko lan-programaren lau jarduera-ildoetako batean jasota zegoen gurtza-zentroei buruzko lege bat onetsiko litzatekeela, aurreko bi legegintzaldietan egindako lanean oinarrituta.

·Ekintza hau 2018rako aurreikusita zegoen eta, une honetan, 2019ko lehen seihilekorako proiektatzen da Legebiltzarrean aurkeztea.